

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

Augustino serm. 3. Dominica infra octavam Epiphaniae, in quo sic legitur: *Ex quo Christus in aqua mergitur, ex eo omnium peccata abluit aqua.* Secundo ex D. Ambrosio lib. 2. in Lucam cap. ultimo, sic loquente: *Baptizatus est ergo Dominus, non mundari volens, sed mundare aquas, ut abluta per carnem Christi, quae peccatum non cognovit, Baptismatis jus haberent.*

Dices cum Adversariis: Ex his & aliis Patrum testimoniis solum probari, quod Christus ex tunc aquis dederit in promissione vel destinatione, non vero in institutione, vim spiritualiter regenerandi: id est quod promiserit quidem institutionem Baptismi, siue destinaverit Baptismum postea instituendum, sed non quod illud ex tunc instituerit.

Sed contra: Si Christus tunc solum promississet Baptismum, siue aquam in futurum Baptisma designasset tantum, non vero ipsum Baptisma institueret, falso dixisset Augustinus: *Ex quo Christus in aqua mergitur, ex eo omnium peccata abluit aqua.* Non enim potuit aqua habere hunc effectum, antequam esset institutum Baptisma.

Deinde, Si ex vi praecise promissionis Baptismi facta à Christo, aqua posset dici accepisse jus Baptismatis, & virtutem omnium peccata abluendi similiter cum Matthaei 16. & 18. Christus promittit Apostolis potestatem clavium dicens: *Quaecumque alligaveritis super terram, &c.* dici possent Apostoli accepisse illam potestatem, siue jus & virtutem remittendi peccata, quod tamen est falsum, quia tunc solum acceperunt eam de facto, quando Joannis 20. dixit eis Christus: *Quorum remiseritis peccata, &c.* Similiter sequeretur ex eadem Adversariorum responsione, ex tunc aquam jus Baptismi & vim sanctificandi accepisse, quando Joannes Baptista antequam baptizaret Christum, praenunciavit de eo Matthaei 3. *Ille vos baptizabit in Spiritu Sancto*: talis enim promissio fuit divina, quia nomine Dei facta.

Probat secundò conclusio: Nullum habent fundamentum Adversarij, ad asserendum Christum potius post suum baptismum, quam in ipso, sacramentum Baptismi instituisse, aliunde verò congruentia saltem non desunt, ad docendum e contra talem institutionem factam fuisse in Jordane, quando Christus à Joanne baptizatus est: Ergo ita potius dicendum. Consequentia patet, Antecedens verò probatur. In primis totum fundamentum Adversariorum sunt illa verba Christi ad Nicodemum: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua &c.* & missio statim postea facta Discipulorum ad baptizandum: illa autem verba non magis probant, quando prolata sunt à Christo, institutum fuisse sacramentum baptismi, quam ista Christi ad Discipulos & Judaeos: *Nisi manducaveritis carnem filii hominis, &c.* probent ex tunc institutum fuisse Eucharistiam; in quorum tamen prolatione certum est non fuisse institutum tale sacramentum. Quod verò Christus statim post eorum prolationem Discipulos miserit ad baptizandum, probat quidem Christum debuisse ante illam missionem instituisse sacramentum Baptismi, sed non probat, quod potius post suum Baptisma, quam in ipso illud instituerit: Nullum ergo est fundamentum opinionis adversa.

Quod verò saltem congruentia non desint, patet primò, quia mysterij Trinitatis confessio pro forma Baptismi tradita est: in Baptismo autem Christi, tale mysterium declaratum fuit;

Tom. V.

vox enim Patris audita est, Spiritus Sanctus in specie columbae apparuit, & ipse Christus in propria persona adfuit. Secundò, quia tunc indicatus fuit Baptismi effectus, per apertionem coelorum; significabat enim hac apertio, Baptismum esse veluti clavem coeli, & de sacro fonte animas in caelum immediatè evolare posse: Ergo congruè dici potest, sacramentum Baptismi tunc fuisse institutum.

Præterea, sicut non immediatè per mare rubrum, sed per Jordanem, in terram promissionis Judaei ingressi sunt: ita congruum fuit, Christum in Jordane Baptismum instituere, ut denotaret ex aquis Baptismatis dari transitum immediatum ad promissam coeli patriam. Itaque secundum hanc probabilior opinionem, institutio Baptismi facta est anno 15. imperij Tiberij Caesaris, ætatis Christi anno circiter trigésimo, & ut communiter existimatur, die sextâ Januarij, quâ Epiphaniam celebramus. Unde S. Maximus homil. 1. de Epiphania: *In hac (inquit) festivitate sicut relatu paterna traditionis instrumur, multiplici est nobis festivitate latandum. Ferunt enim hodie Christum Dominum nostrum, vel stellâ duce à Gentibus adoratum, vel in vivarium ad nuptias aquas in vinum conversisse, vel suscepto à Joanne Baptismate, consecrasse flumina Jordani, suumque simul purificasse Baptismam.*

§. III.

Solvuntur objectiones.

Contra primam conclusionem in primis objectionibus possunt testimonia D. Leonis, Ruperti, & aliorum sanctorum Patrum, qui docere videntur, sacramentum Baptismi non fuisse à Christo institutum, nisi post ejus Resurrectionem.

Sed ad hæc facile respondetur, vel illos sanctos Patres id solum obiter & dum aliud agerent dixisse, ac proinde non mirum, si hac in re minus probetur eorum sententia. Vel solum voluisse Baptismum ante Resurrectionem Christi non fuisse institutum, quantum ad obligationem illud suscipiendi, vel quantum ad plenam ejus efficaciam, quia ante Christi Resurrectionem, Baptismus nec fuit in præcepto, nec habuit virtutem aperiendi januam coeli, cum talem virtutem non nisi per passionem Christi habuerit.

Objicies secundo: Forma Baptismi non fuit data Apostolis nisi post Resurrectionem, cum Christus dixit illis Matthaei ultimo, *Omnes docete omnes gentes, baptizantes eos, &c.* Ergo Baptismus ante non fuit institutus.

Respondeo negando Antecedens: forma enim Baptismi ante passionem Christi jam erat instituta, & Apostolis tradita in privato, licet nondum in publico.

Objicies tertio: Baptismus suam virtutem habet à passione Christi: Ergo ante illam institutus non fuit.

Confirmatur: Augustinus Tractatu 15. in Joannem asserit quod de latere Christi sacramenta Ecclesiae fluxerunt: Ergo ante passionem Christi non erant, subindeque nec Baptismus.

Ad objectionem respondeo, concessio Antecedente, negando Consequentiam: nam quando baptizatus est Christus, passio illius jam erat inchoativè, tum quia omnis poenaltas quam Christus toto vitæ suæ decursu pertulit, fuit quædam passio, & dispositio ad ultimam passionem, quæ morte ipsius consummata fuit. Tum etiam

P

quia

quia Christus à primo instanti suæ Incarnationis, liberâ voluntate præceptum patiendi & moriendi pro hominibus accepit, & acceptando meruit.

18. Ad confirmationem in primis dico, illam si quid probet, nimis probare; ex ea enim sequitur, etiam sacramentum Eucharistiæ non fuisse institutum ante mortem Christi. Deinde respondeo, omnia sacramenta legis novæ fluxisse de latere Christi, cum hac tamen differentia, quod Confirmatio, Pœnitentia, Extrema Unctio, & Matrimonium, non tantum quoad suam perfectionem, sed etiam quoad suum initium; sacramenta verò Baptismi, Eucharistiæ, & Ordinis, præcisè quoad suam perfectionem, dici possint inde fluxisse: Licet autem ista tria sacramenta, suam consummationem, & ultimam perfectionem, in morte actuali Christi acceperint, quatenus scilicet Baptismus per Christi mortem regni cælorum janua aperuit, quam ante non aperiēbat, & Eucharistia habuit rationem viatici, quam non habebat antea, ipsumque proinde sacramentum Ordinis, ad illam ut talem ordinem habere cœperit; tamen virtutem gratiæ productivam, jam à Christo in Jordane baptizato acceperat Baptismus, & Eucharistia, cum sacramentum Ordinis, in cena ultima, pridie quàm Christus pateretur celebrata.
19. Obijciens quartò contra secundam conclusionem: Cùm Christus baptizaretur à Joanne, non instituit suum baptismum in actu exercitò quemquam baptizando, neque in actu signato, ritum ejus præscribendo, utpote cùm nihil præscripserit, neque Pater apparuerit, ut aliquid præscriberet: Ergo tunc baptismum non fuit institutum.
20. Confirmatur: Instituire sacramenta, est formaliter actus legislatoris: Sed Christus tunc non sustinuit personam legislatoris, sed potius pœnitentis: Ergo tunc sacramentum baptismi non instituit, sed tantum suscepit baptismum Joannis.
21. Ad objectionem respondeo, Christum in Jordane suum baptismum instituisse, non in actu exercitò aliquem baptizando, aut ipsum suscipiendo, sed in actu signato, designando & consecrando materiam ad producendum gratiam, & statuendo formam, non quidem expressione ipsius, sed solum quasi in figura, per præsentiam Trinitatis divinarum personarum in signo visibili, ut supra diximus.
22. Ad confirmationem nego Majorem, aliud enim est præcipere baptismum, aliud ipsum instituire: primum non potest non esse actus legislatoris, bene tamen secundum; posset enim Deus tribuere uni facultatem instituendi sacramenta, aut ritus eorum, alteri potestatem præcipiendi observantiam talium rituum.
23. Respondeo secundò, datâ Majori, negando Minorem: Christus enim in sua passione sustinuit personam pœnitentis, sive peccatoris, quando quidem in ea factus est pro nobis maledictum & peccatum, ut loquitur Paulus 2. ad Corinth. 5. & ad Galat. 3. & tamen simul fuit legislator, antiquam legem abrogans, dum dixit, *Consummatum est*, ut novam conderet.

Exeditur alia difficultas de tempore quo tempore obligatio Baptismi.

Dico tertio, Baptismus non fuisse institutus, nisi post Passionem & Resurrectionem Christi. Ita D. Thomas hic art. 2. sic dicitur: *Necessitas utendi hoc sacramento indistincta fuit hominibus post passionem & Resurrectionem: tum quia in Passione Christi terminata sunt figurae veteris legis, quibus succedit Baptismus, & alia sacramenta, quibus succedit Resurrectio Christi, in quantum moritur peccato, incipit novam vitam, & ideo oportuit Christum prius pati, & surgere, quàm hominibus indicere necessitatem configurandi morti & Resurrectioni ejus.* Quibus verbis S. Doctor conclusionem nostram & docuit & probavit, duplicemque illius rationem sinuavit.

Prima est: Baptismus non fuit in præcepto illo tempore quo vigeat lex Circumcisionis: Sed lex Circumcisionis vigeat toto tempore antecedente mortem & resurrectionem Christi: Ergo toto illo tempore Baptismus non fuit in præcepto, sed solum in consilio. Major patet, Minor probatur. Lex Circumcisionis tandiu duravit, quandiu lex Moysis: Sed lex Moysis, cui Evangelica successit, sicut lux umbræ, & vetus figura, usque ad Christi passionem & Resurrectionem duravit: Ergo & lex Circumcisionis Major est evidens: Minor verò, in qua est difficultas, probatur multipliciter. Primò ex eo quod Christus Matth. 8. leproso curato præcepit eum sacerdotem, ut secundum legem munus offerret quod Moyses mandaverat. Secundò, quia Christus Matth. 5. dixit, *Non veni legem solvere, sed implere*: Non fuit autem adæquate implenda, quam jam expiraturus diceret, *Consummatum est*. Tertio, Obligatio fuit usque ad Christi passionem, ut Agnus paschalis immolaretur, & sic Christus fecit, ut patet ex historia cena ultimæ: Ergo obligavit lex vetus usque ad Christi passionem.

Quartò, Lex Moysis duravit quousque sacerdotium fuit translatum, juxta illud ad Heb. 9. *Translato sacerdotio, necesse est ut legis transmutetur*: Sed sacerdotium non fuit translatum usque ad passionem, in qua Christus tanquam summus sacerdos obtulit semetipsum Patri in sacrificium: Ergo lex Moysis usque ad passionem Christi duravit. Denique, eadem veritas patet ex doctrina Augustini Epist. 19. ad Hieronymum, ubi distinguit tria tempora respectu legalium, scilicet ante passionem, in quo legalia non erant mortifera, nec mortua; post Evangelij divulgationem, in quo legalia erant mortua, & mortifera; & medium tempore, in quo legalia erant quidem mortua, quia neque habebant aliquam vim, neque aliquis ea servare nebat absolute, non erant tamen mortifera, illi qui conversi fuerant ad Christum ex Juda, poterant ea observare licite, dummodo non facerent eis spem ponerent, quod ea reputarent sibi necessaria. Et quamvis S. Hieronymus in eo differat à D. Augustino, quod contendit legalia statim post mortem & resurrectionem fuisse necesse mortifera, sed etiam mortifera, adeo ut quicunque ea servasset (seclusâ ignorantia, aut errore invincibili) peccasset: in eo tamen consentit, quod existimatur, tempore passionem antecedente, nec mortifera fuisse, nec mortua.